

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4515/2020
08.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Гордане Џакула, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији су пуномоћници Снежана Кнежевић Бојовић и Биљана Пантић Пиља, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, Вишег суда у Новом Саду, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 709/2020 од 13.05.2020. године, у седници одржаној 08.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 709/2020 од 13.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 356/2019 од 09.12.2019. године, ставом првим и другим изреке, делимично је усвојен захтев тужиље и обавезана тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части и слободе права личности услед неоснованог лишења слободе у периоду од 12.06.2014. године до 22.03.2017. године исплати 9.090.000,00 динара са законском затезном каматом од 09.12.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, преко досуђеног износа од 9.090.000,00 до тражених 14.210.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, тужбени захтев је одбијен. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова поступка плати 341.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 709/2020 од 13.05.2020. године, ставом првим изреке, жалба тужиље је одбијена и првостепена пресуда потврђена у побијаном делу у коме је тужбени захтев тужиље одбијен (став 3 изреке). Ставом другим изреке, жалба тужене је делимично усвојена, делимично одбијена и првостепена пресуда преиначена у побијаном делу у коме је тужбени захтев тужиље усвојен и одлучено о накнади трошкова поступка (став 2 и став 4 изреке), тако што је одбијен тужбени захтев тужиље за накнаду нематеријалне штете преко износа од 5.000.000,00 динара до првостепеном пресудом досуђеног износа од 9.090.000,00 динара, за износ од 4.090.000,00 динара са законском затезном каматом од 09.12.2019.

године и смањен досуђени износ накнаде трошкова поступка са износа од 341.500,00 динара на износ од 264.600,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11 ...18/20) и утврдио да ревизија тужиле није основана.

У спроведном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у притвору од 12.06.2014. године до 10.07.2014. године, због основане сумње да је учинила кривично дело недозвољено стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ РС. Решењем Вишег суда у Новом Саду Кпп 90/14 од 10.07.2014. године тужили је укинута притвор и замењен мером забране напуштања стана уз примену електронског надзора. Тужила је у току трајања мере преко две године боравила у свом стану у ... и носила уређај за електронско праћење, тзв.наногицу. Правноснажном пресудом Вишег суда у Новом Саду К 292/14 од 22.03.2017. године тужила је ослобођена од оптужбе и истовремено јој је укинута мера забране напуштања стана. Због вођења кривичног поступка, тужила је била лишена слободе две године, девет месеци и десет дана, од чега је 28 дана провела у класичној притворској јединици и 987 дана у кућном притвору. Тужила је мајка шесторо деце и за време вођења кривичног поступка јој је привремено одузето старатељство над старијом децом и деца су поверена оцу, који је њихову заједничку децу инструктирао против тужиле, називајући је криминалцем и другим увредљивим изразима. Хигијенски услови у притвору били су неповољни. У кућном притвору 2015. године тужила је доживела спонтани побачај. Тада јој се интензивирао и поремећај са очима, с појавом мрље на оку, због чега је и оперисана. За време лишења слободе тужила је користила антидепресиве по препоруци приватног лекара. Тешко јој је када се сети тог периода, емотивна је и плачљива. Променио се однос окружења према тужили, у кругу породице и у кругу комшија, јер се коментарисало да је ухваћена са 40 кг марихуане. Избегавали су је и пријатељи, осим једне познанице. Тужила је по занимању програмер и раније није била осуђивана.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да постоји основ одговорности тужене за штету која је причињена тужили неоснованим лишењем слободе, применом члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014), јер је тужила правноснажном пресудом ослобођена од оптужбе, при чему тужила својим понашањем није скривила лишење слободе, имајући у виду разлоге због којих су притвор и мера забране напуштања стана уз примену електронског надзора одређени. Имајући у виду тежину кривичног дела које је тужили стављено на терет, трајање лишења слободе од две године, девет месеци и десет дана, од чега 28 дана у притворској јединици и 987 дана у кућном притвору,

утицај притвора на њен професионални углед и понашање средине, старосну доб и породичне прилике тужиле, те чињенице да се ради о неосуђиваном лицу, руководићи се критеријумима из члана 200. Закона о облигационим односима, обавезао тужену да тужилци на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности исплати 9.090.000,00 динара, са законском затезном каматом од 09.12.2019. године, а одбио, као неоснован захтев за исплату накнаде на име овог вида нематеријалне штете преко досуђеног износа од 9.090.000,00 до траженог износа од 14.210.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Другостепени суд је одлучујући о жалбама странака првостепену пресуду потврдио у делу у коме је тужбени захтев одбијен за износ преко досуђеног износа од 9.090.000,00 динара до траженог износа од 14.210.000,00 динара, са каматом, а преиначио у усвајајућем делу, сматрајући да је приликом одлучивања о висини накнаде нематеријалне штете првостепени суд погрешно применио материјално право, и одбио, као неоснован захтев тужиле за накнаду нематеријалне штете преко износа од 5.000.000,00 динара до првостепеном пресудом досуђеног износа од 9.090.000,00 динара, за износ од 4.090.000,00 динара, са законском затезном каматом од 09.12.2019. године.

По оцени Врховног касационог суда неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе.

Висина новчане накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе утврђује се у складу са чланом 200. Закона о облигационим односима и има за циљ материјалну сатисфакцију због Уставом заштићених права и добара, каква су слобода и права личности. Душевни болови због повреде слободе и права личности представљају јединствени вид штете који обухвата све штетне последице везане за личност оштећеног проистекле из неоснованог лишења слободе. Накнаду на име овог вида нематеријалне штете суд одмерава узимајући у обзир све субјективне и објективне околности, као што су дужина трајања лишења слободе, тежина и природа кривичног дела које је оштећеном стављено на терет, углед који је оштећени уживао у својој животној и радној средини, животну доб оштећеног и породично стање у време лишења слободе, занимање и друге чиниоце који утичу на природу, тежину и трајање душевних болова проузрокованих неоснованим лишењем слободе.

Имајући у виду све утврђене околности релевантне за одмеравање висине накнаде нематеријалне штете, животну доб тужиле и породично стање у време лишења слободе, да је тужилца због вођења кривичног поступка била лишена слободе две године, девет месеци и десет дана, од чега је 28 дана провела у класичној притворској јединици, а 987 дана у кућном притвору, утицај притвора на њен професионални углед и понашање средине, као и природу и тежину кривичног дела које јој је стављено на терет, Врховни касациони суд сматра да је другостепени суд правилно закључио да износ од 5.000.000,00 динара представља правичну новчану накнаду за овај вид штете, при том правилно водећи рачуна да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Приликом одмеравања накнаде правилно је другостепени суд пошао од циља коме служи накнада као облик отклањања штетних последица, којом се оштећеном омогућава задовољење, да би се успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног

догађаја, у мери у којој је то могуће. Стога, супротно наводима ревизије, правилно је одлучио другостепени суд када је првостепену пресуду потврдио у делу у коме је тужбени захтев одбијен за износ преко досуђеног износа од 9.090.000,00 динара до траженог износа од 14.210.000,00 динара, са каматом, а преиначио у усвајајућем делу и одбио, као неоснован захтев тужиље за накнаду нематеријалне штете за износ од још 4.090.000,00 динара, са каматом.

Са напред наведених разлога оцењени су, као неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, са којих разлога је Врховни касациони суд, на основу члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић